

dengang lagde Vægt paa en Fællesforfatning, som virkelig skulde omfatte noget Fælles, nemlig Kongeriget og de Landsdele, med hvilke vi i dette Øieblik ikke længere have Fællesskab. Saaledes stiller Sagen sig for den jævne og sunde Menneſteforſtand. Naar man dernæst siger — og det er blevet sagt —, at det Forbehold, der blev gjort, ikke gav Rigsdagen nogen Ret, som den dengang ikke havde, da har jeg aldrig paastaet dette, men man udtalte kun, hvorledes Rigsdagen betragtede Sagen. Det var en Overeenskomst paa Tro og Love; det var — som man har sagt — et Haandslag, man gav hinanden, og efter min jævne og sunde Menneſteforſtand skulde man have opretholdt og agtet denne Overeenskomst, men det er det, jeg ikke kan ſee, man har gjort. Deraf er fulgt, at vi ere komne ind i dette Uføre, saaledes at der, hvorhen vi end vende os, viſer ſig Forhintringer, Forvirring og Selvmødigſe, og derfor kunne vi ikke komme tilrette hverken med at ſtille dette Endringsforſlag eller med at lade det være. Da det imidlertid er kommet frem, agter jeg at ſtemme for det, for at ndtale, at jeg ikke erkjender, at man er gaaet loyalt tilværts ved den Maade, hvorpaa man er gaaet frem. At det er juridisk lovligt, vil jeg aldeles ikke benægte, men hvad vil dette i Grunden ſige, naar det ikke tillige er moralſt berettiget? Det vil ikke ſige Andet, end at man ſætter Magten for Retten, thi naar en Ting ikke er moralſt berettiget, kan man vel have Magten til at gjennemføre den, men dermed bliver den ikke Ret. Det er den ſamme Fremgangsmaade, hvorunder vi have lidt ſaa Meget i foregaaende Aar af vore Modſtandere, og det har gjort mig oundt, at man ikke er vegen tilbage fra den ſamme Fremgangsmaade ved Forhandlingen om vore indre Forhold.

Thorah: Det er kun en kort Bemærkning, ſom jeg ſkal tillade mig om, hvad der er udtalt af det ærede Medlem for Viborg Amts 5te Valgkreds (Klein). Han har paakaldt den sunde Menneſteforſtand; men da det ærede Medlem ikke synes at have nogen lang Hu-kommelse, ſkal jeg erindre ham om, hvad han iſſer udtalte. Han ſagde, at han meget godt

kunde forſtaa, „at det for den almindelige ſoakaldte jævne Menneſteforſtand har ſin Banſkelihood at faſtholde dette, at Fællesſager ikke ophøre at eksistere, fordi de factiſke Forudsætninger, ſom gjorde det rimeligt og naturligt at beholde en Afſtillſe mellem Fælles og Særſigt, ere bortfaldne“. Det er kun denne lille Bemærkning, en Repetition for det ærede Medlem, ſom jeg har fundet mig foranlediget til at gjøre.

Klein: Jeg havde ganſke viſt den Foreſtilling, at naar der tales om en Overeenskomst, ſigtes derved, navnlig naar Ordet bruges fra Miniſteriets Side, til Noget, der ſkulde være forefaldet i det ſidſte Fællesudvalg. Naar jeg imidlertid udtalte mig i den Retning, jeg gjorde, var det, fordi det for mig beſtandig har været uforklarligt, at man har kunnet paaberaabe ſig en ſaadan Overeenskomst paa den Maade og i den Retning, i hvilken man har gjort det. Jeg kan overhovedet ikke fatte, at man har kunnet ſige, at der har fundet en Overeenskomst Sted i Fællesudvalget, hvorved man er bleven enig om at boriſtyde den Tvivl, ſom fra en vis Side var næret om Lovligheden af den Bei, man havde betraadt. Saaledes ſom Sagen var kommen til at ſtaa efter hele den foregaaende Udvikling, troer jeg virkelig ikke, at der havde været videre Opfordring til at inklade ſig paa en ſaadan Overeenskomst, hvilket ogſaa meget rigtigt blev fremſtillet af den ærede Rigsdagsmand for Kjøbenhavns 5te Valgkreds (Wille); men hvad der forekommer mig aldeles aabenbart, — og det er navnlig dette, jeg vil fremhæve — er, at det overhovedet ikke er muligt at vedtage en Overeenskomst, hvorved Noget ſkal gjøres til lovligt, ſom efter nogen af de Overeenskomst ſluttede Parters Formening tidligere ikke var lovligt. Man kan ſlutte en Overeenskomst om, at man vil ſlaae af i ſine forſkjellige Fordringer med Henſyn til Ordningen af et eller andet factiſt Forhold, men man kan ikke vedtage, at Noget ſkal anſees for lovligt, ſom man erkjender, ikke er lovligt; Intet kan blive lovligt efter at have været ulovligt, fordi man bliver enig om at anſee det for lovligt. Derfor gjentager jeg, at det ikke er noget Støttepunkt, hverken for